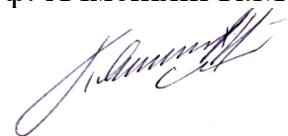


**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри проф. Ячменіхін К.М.



28 серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ ДОБИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА
РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ»**

Спеціальність 032 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

Розробник програми: доктор історичних наук, доцент, професор кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Кондратьєв Ігор Вікторович.

Мова навчання – українська.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Історія країн Азії та Африки доби Середньовіччя та Раннього нового часу» полягає у формуванні у здобувачів освіти компетентностей в галузі історичної та педагогічної освіти, набуття практичних навичок вивчення та викладання історичної науки на основі усвідомлення закономірностей та характеру історичного процесу, розвитку наукового аналізу та оволодіння практичних навичок роботи з історичними джерелами та науковою літературою.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення із особливостями історичного, культурного, національного розвитку, соціально-економічними проблемами, закономірностями та характером історичних подій;
- розвиток навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного процесу;
- оволодіння студентами практичних навичок роботи з історичними джерелами і науковою літературою;
- формування умінь застосовувати набуті знання для орієнтації в громадсько-політичному житті та оцінки суспільних явищ і подій;

Предметом вивчення навчальної дисципліни є політичні, соціальні, культурні та економічні процеси, що тривали в країнах Сходу у Середні віки та Ранній новий час. Значна увага приділена ролі та значенню релігій на Сході.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Середньовічна історія країн Сходу.
2. Історія країн Сходу у Ранній новий час (період «торгівельного колоніалізму»).

Обсяг дисципліни

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	4	4
Кількість годин:	120	90
- лекції	20	10
- практичні / семінарські	26	6
- лабораторні	-	-
- індивідуальні завдання	-	-
- самостійна робота студента	74	104

Статус навчальної дисципліни _____ обов'язкова _____

Очікувані результати навчання (програмні результати навчання, загальні та фахові компетентності), що формуються у процесі вивчення дисципліни «Історія країн Азії та Африки доби Середньовіччя та Раннього нового часу»:

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 06. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 08. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 09. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК 01. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 02. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 04. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 05. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 08. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 09. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

СК 13. Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.

СК 14. Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.

Результати навчання

ПРН 01. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 02. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 03. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН 04. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 05. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 06. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН 07. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 08. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 15. Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві.

Критерії оцінювання результатів навчання

а) робота на практичному занятті

Усна відповідь, доповідь, виконання завдань

на практичному занятті	до 3 балів
Активність (доповнення, запитання)	до 2 балів
б) самостійна робота	до 5 балів
в) самостійна робота (робота з картами)	до 10 балів
г) робота на лекціях	до 2 балів

Робота на практичному занятті оцінюється за такими критеріями: 3 бали – здобувач освіти у повному обсязі опрацював програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки; може узагальнювати та застосовувати набуті знання; 2 бали – відповідь містить незначні неточності; 1 бал – студент може відтворити основні положення програмового матеріалу, його відповідь неповна; 1 бал – студент доповнює відповіді своїх товаришів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Структура та тематичний план навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Тема 1. Вступ до курсу.

Предмет та завдання курсу. Схід та Захід – два шляхи історичного розвитку. Основні історіографічні проблеми, проблема використання термінології, визначення хронологічних рамок періодів.

Тема 2. Середньовічний Китай. Загальна характеристика території. Період Нань-бей-чао. Імперія Суй (581 - 618 рр.). Імперія Тан (618 - 907 рр.). Реформи Тай-цзуна. Об'єднання країни. Соціально-економічний розвиток у VI-X ст. Державні інститути та система управління. Ставлення до власності. Повстання під проводом Хуан Чао.

Утворення імперії Сун (960 - 1279 рр.) Економічний розквіт країни. Державний устрій Сунської імперії. Навали чжурчженів та монголів.

Китай під владою монголів. Імперія Юань (1271 - 1368 рр.). Повстання “Білого лотоса” (“червоних пов’язок”). Роль релігійного фактора. Чжу Юаньчжан.

Імперія Мін (1368 - 1644 рр.). Соціально-економічний розвиток країни. Аграрна політика. Ремесло та торгівля, міста. Соціальна структура. Зовнішня політика імперії наприкінці XIV-XV ст. Початок кризи імперії Мін наприкінці XV-XVI ст. Вторгнення маньчжурів. Утворення династії Цин.

Література та образотворче мистецтво. Розвиток науки. Великі винаходи. Традиції, звичаї та побут китайців у Середні віки.

Тема 3. Середньовічна Японія. Загальна характеристика території. Природно - кліматичні умови Населення. Поява та специфіка держави.

Криза держави Ямато. Закон “17 статей” 604 р. Переворот Тайка (645 р.). Нарська монархія. Реформи Тайка: аграрна, адміністративна, законодавча. Утворення військово-феодальної системи. Об’єднання країни. Розквіт японської держави. Поширення буддизму. Вплив клану Фудзівара IX-XI ст. (період секкан). Виникнення самурайства. Боротьба самурайських кланів. Формування системи двовладдя.

Диктатура Тайра (1158 – 1185 рр.). Камакурський сьогунат (1192 – 1333 рр.). Походження, джерела формування, організаційна структура та ідеологія самурайства. Соціально-економічні відносини. Розвиток товарно-грошових відносин. Соціальна структура суспільства. Специфіка соціальних відносин та зовнішні загрози сьогунату.

Сьогунат Муроматі (1393 – 1507 рр.). Японія в епоху “воюючих царств”. Поява в Японії європейців. Боротьба за об’єднання країни у другій половині XVI ст. Утворення у 1603 р. сьогунату Токугава. “Закриття” країни.

Розвиток культури: література, театр, образотворче мистецтво. Освіта. Традиції японського народу.

Тема 4. Великий степ у Середні віки.

Загальна характеристика території. Населення. Умови життя. Соціально-економічна структура суспільства. Система управління. Військова ієрархія. Політична боротьба.

Перші протидержавні утворення. Боротьба хуннів та сяньбійців. Каганат жужанів (IV – V ст.). Великий каганат тюркитів (VI – VII ст.). Хазарський каганат (VII – X ст.). Держава киданів (VII – XII ст.). Чжурчженська імперія Цзінь XII ст. Орда – як форма державності.

Об’єднання монгольських племен Темучином. Монгольська імперія (1206 - 1388 рр.). Військово-адміністративний устрій. Організація армії. Велика Яса. Особистість Чингіс-хана, його оцінка в історіографії. Завойовницькі походи монголів. Основні етапи та напрямки завойовницьких походів, причини їх завершення. Значення монгольських завоювань.

Золота Орда та її устрій. Початок феодальної роздробленості та пізньосередньовічні держави. Джунгарське ханство (1635 - 1758 рр.)

Культура степових народів. Традиції. Право і мораль.

Тема 5. Індійська цивілізація у Середні віки.

Загальна характеристика території. Населення. Процеси державотворення у V-VII ст. Нашестя хуннів та худжарів. Держава Харші (VII ст.). Натуралізація економіки та занепад міст. Раджпути. Держава Чонлів.

Навала арабів та утворення арабо-мусульманських держав у XIII ст. Делійській султанат (1206 – 1526 рр.). Розквіт країни за династії Гулямів.

Вторгнення Бабура, заснування імперії Великих Моголів (1526 – 1754 рр.). Реформи Шер-шаха (1540 – 1545 рр.). Правління Акбара (1556 – 1605 рр.). Військово-адміністративний устрій, упорядкування фінансової та податкової системи, релігійна політика (“дін-і-ілахі”). Криза імперії Великих Моголів, її причини. Військові та феодальні уособиці. Проникнення європейців.

Вплив релігії на суспільство середньовічної Індії. Його соціальна структура. Зміни у розподілі суспільства на касты та варни за доби середньовіччя. Становище міст, роль ремесла та торгівлі.

Культура. Побут та звичаї народів Індії. Література. Образотворче мистецтво.

Тема 6. Історія країн Південно - Східної Азії у Середні віки.

Індокитай. Природно - кліматичні умови. Протодержави кхмерів (Бапном, держави Ченла). Перші держави бірманомовних народів. Міста-держави монів. Держава Камбуджадеша (800 – 1467 рр.). Соціально-економічні відносини. Етногенез бірманців. Держава Паган (850 – 1287 рр.). Монгольські завоювання. Етногенез тайців. Держава Сукхотаї (1238 р. – початок XIV ст.). Держава Аютія (1350 – 1569 рр.). Держава Таунгу у XV – XVII ст. Утворення держави Сіам 1584 р. Самоізоляція Таїланду 1689 р. перед загрозою колоніального поневолення.

Індонезія. Географічні та природно - кліматичні умови. Перші протодержави VII ст. (Шрівіджая, Хелін). Держава Сінгхасарі (XIII ст.). Проникнення до регіону ісламу наприкінці XIV ст. Малаккський султанат (1400 – 1511 рр.). Колонізація регіону європейцями XVI – XVII ст.

Тема 7. Поява ісламу та Арабський халіфат.

Загальна характеристика території. Населення. Умови життя. Доісламські вірування арабів. Мухаммад ібн Абдаллах (570 - 632 рр.). Зародження ісламу. Боротьба Медини та Мекки. Об'єднання арабських племен. Шейхи та родова знать. Арабська держава за життя Мухаммада. Питання правонаступності влади.

Основні положення ісламу. Коран: структура та зміст. Релігійні норми. Мораль і право. Історія людства за Кораном. Тафсір (трактування Корану). Сунна та хадіси. Основи віровчення ісламу та культові настанови. Роль мечеті в ісламі. Правові та моральні норми.

Поява халіфату, перший розкол в ісламі. Халіфат Умаядів (“праведних халіфів”) – Мекканський період (632 - 661 рр.). Халіфат Омеядів (661 - 750 рр.) – Дамаський період. Халіфат Аббасидів (750 - 1055 рр.) – Багдадський період. Зовнішні завоювання. Ісламізація завойованого населення, процес арабізації. Особливості халіфату як релігійного та політичного об'єднання. Перші громадянські війни. Політичний розпад держави наприкінці XI ст. Повстання зінджів. Монгольське завоювання. Поширення ісламу в державі Сельджукідів, іслам в Османській імперії. Подальше розповсюдження ісламу в Південно-Східній Азії. Іслам в Індії.

Основні течії ісламу: сунніти та шиїти. Причини появи та розповсюдження. Мазхаби. Основні течії сунітського ісламу (харіджити, перше сектанство; суфії та суфізм, суфійські ордени; культ святих і ваххабізм). Опозиційний іслам (шиїзм): імаміти Персії; шиїтські секти, ісмаїлізм; Алавіти та Алі-ілахі.

Ісламське право – шаріат. Поява ісламського права. Сім'я та шлюб в ісламі. Становище жінки в ісламі. Роль та значення ісламського духовенства.

Основи віровчення. Джихад. Духовні основи джихаду (історія та сучасність). Основні різновиди та критерії джихаду. Правила ведення джихаду.

Історичне значення появи нової релігії. Ставлення в ісламі до християнства та іудаїзму. Традиції арабів. Особливості ісламської культури. Література та мистецтво.

Тема 8. Іран, Центральна Азія та Південний Кавказ у Середні віки

Іран. Загальна характеристика території. Населення. Іран доби Сасанідів (III – середина VII ст.). Початок феодалізації країни. Арабське завоювання. Поширення ісламу. Боротьба із завойовниками VII-VIII ст. Халіфат Саманідів (875 - 999 рр.). Економічне піднесення країни X-XI ст. Газневидська держава (977 - 1041 рр.). Завоювання Ірану сельджуками в XI ст., падіння Багдаду (1055 р.). Утворення Сельджуцького султанату. Вторгнення Чингіс-хана, початок панування монголів. Держава Хулагуїдів (1263 – 1353 рр.). Занепад господарства країни. Реформи Рашид-ад-діна. Міжусобні війни XIV ст.

Культура. Література, мистецтво. Нізамі.

Центральна Азія. Середньоазіатські держави під владою Саманідів. Нашестя тюркських племен, залежність від тюркських каганатів. Завоювання регіону арабами. Ісламізація.

Піднесення Хорезму у середині XII ст. Підкорення Центральної Азії та Афганістану. Монгольське завоювання. Держава Тимуридів (1370 – 1500 рр.).

Матеріальна та духовна культура, традиції. Розвиток наукових знань (Аль-Хорезмі, Аль-Біруні, Ібн - Сіна). Література та мистецтво. Рудакі. Омар Хаям.

Держави Південного Кавказу у IV – X ст. (Вірменія, Іберія, Лазіка, Кавказька Албанія). Вплив Візантії та Ірану. Християнізація держав Закавказзя.

Нашестя турків - сельджуків. Об'єднання Вірменії у XI ст. Династія Багратидів. Вірменське князівство (1080 – 1375 рр.). Боротьба з Османською імперією та Іраном. Спроби ісламізації.

Грузинське царство. Баграт Багратіоні (975 – 1014 рр.). Піднесення Грузії. Давид IV Будівельник (1089 – 1125 рр.). Боротьба з Сельджуцькою імперією. Цариця Тамар (1184 – 1213 рр.).

Звільнення Азербайджану від Арабського халіфату у XI ст. Нашестя турків - сульджуків. Ісламізація.

Матеріальна та духовна культура, традиції народів Закавказзя. “Давид Сасунський”. Шота Руставелі.

Тема 9. Османська імперія

Загальна характеристика території. Населення. Розпад імперії Сульджуків. Утворення Османської імперії у XIII - XIV ст. Осман та його наступники. Боротьба з Візантією та зовнішні завоювання XIV – XV ст.

Падіння Константинополя. Становище християн в Османській імперії. Криза Вселенського патріархату під владою Османів.

Соціально-економічні відносини. Військово-адміністративний устрій. Ремесло та торгівля. Аграрні відносини. Навала Тимура та її наслідки. Криза Османської держави.

Змістовий модуль 2

Тема 1. Схід за доби «раннього нового часу». Великі географічні відкриття та їх вплив на розвиток Світу. Специфіка «торгівельного колоніалізму». Поява Ост-Індських компаній. Основні форми колоніального грабунку.

Тема 2. Індія у XV – XVII ст. Соціально-економічний та політичний розвиток Індії в до колоніальну епоху. Імперія Великих моголів (1526 – 1858 рр.). Національна та релігійна специфіка. Система управління.

Система аграрних відносин. Індійська община. Особливості індійських міст. Кастова та варнова системи та її вплив на суспільство. Торгівельні контакти з європейцями. Причини занепаду Імперії великих моголів. Перші європейці в Індії.

Тема 3. Китай у XV – XVII ст.

Імперія Мін (1368 - 1644 рр.). Соціально-економічний розвиток країни. Аграрна політика. Ремесло та торгівля, міста. Соціальна структура. Зовнішня політика імперії наприкінці XIV-XV ст. Концепція «серединної імперії» (китаєцентризм). Початок кризи імперії Мін наприкінці XV-XVI ст. Вторгнення маньчжурів.

Література та образотворче мистецтво. Розвиток науки. Великі винаходи. Традиції, звичаї та побут.

Тема 4. Загальна характеристика пізньосередньовічної Японії. Перші зв'язки між Японією і Європою, діяльність християнських місіонерів. Передумови і причини виникнення сьогунату Токугава (1600-1868 рр.). Утворення сьогунату.

Тема 5. Країни Центральної Азії у XV – XVII ст. (Персія, Афганістан).

Роздробленість в Персії країни та виникнення Сефевидської держави. Криза в країні у XVI ст. Реформи Аббаса I. Соціально-економічний устрій XVI – першої половини XVII ст.

Соціально-економічний розвиток. Особливості аграрних відносин. Угрупування перських феодалів. Господарство і соціально-політична структура міста. Кочовий елемент іранського населення і національні меншини.

Народи Афганістану в XV – XVII ст. Розселення, господарство і родова організація афганських племен. Феодалізація родової верхівки. Поява союзів племен. Релігійна та етнічна строкатість. Специфіка родо-племінних взаємин. Перші спроби централізації влади.

Виникнення Кандагарського та Гератського князівств, їх племенна основа, господарство і політична структура.

Тема 6. Колонізація Росією Поволжя та Сибіру.

Казанське ханство (цанство) – 1438-1552 рр. Утворення та соціальна структура. Система управління. Економічна політика. Зовнішня політика казанських цанів, боротьба із Московською державою. Захоплення Казані у 1551р.

Астраханське ханство (1459-1555 р.). Утворення та соціальна структура. Зовнішня політика. Боротьба із московською агресією. Велика Ногайська орда. Московська колонізація регіону. Політика по відношенню до мусульман.

Приєднання до Московської держави Сибірського ханства. Система управління, соціальні відносини. Початок колонізації, роль козацьких загонів. Боротьба із місцевими племенами. Основні форми залежності. Геноцид малих народів. Колонізація Росією Південного Сибіру.

Тема 7. Османська імперія у XV – XVII ст.

Територія та населення Османської імперії у XV – XVII ст. Політичний лад Османської імперії. Деспотичний режим султанів-халіфів. Особливості військово-адміністративної системи. Занепад військово-тімарної системи. Структура армії. Аграрні відносини: види земельних володінь. Міста. Розвиток ремесла і торгівлі. Судова система (Канун-наме). Зовнішня політика XVI-XVII ст., боротьба з Персією. Особливості релігійної ситуації. Початок кризи наприкінці XVI – XVII ст.

Розвиток турецької культури. Література, мистецтво.

Тема 8. Арабські країни у XV – XVII ст. Соціальна та релігійна специфіка, боротьба між сунітами та шиїтами. Взаємини із Османською імперією.

Тема 9. Південно-Східна Азія у XV – XVII ст. Занепад давніх держав. Національні та релігійні протиріччя в Бірмі. Посилення тайських держав. Поява Лансангу. Специфіка південного та північного В'єтнаму, китайських вплив. Роль буддизму, як державної релігії. Контакти з європейцями, початок боротьби з європейською експансією. Роль ісламу в Індонезії.

Тема 10. Африканський континент у Середні віки та Ранній новий час.

Загальна характеристика території. Особливості розвитку континенту, причини відставання. Хронологічні рамки Середньовіччя. Етнокультурні особливості. Найдавніші держави.

Ефіопія. Особливості утворення. Політичне об'єднання з центром в Аксумі. Нубія. Роль християнства. Держави VII-XII ст. Соломонова династія.

Держави Судана:

Західний Судан. Гана. Ісламізація країни у XI ст. Держава Малі. Сангайська держава (імперія Гао). Війни з мусульманами-арабами.

Центральний Судан. Перші протодержави. Ісламізація.

Східний Судан. Держави - Султанати. Работоргівля.

Басейн р.Конго. Державні та протодержавні об'єднання.

Південна та Екваторіальна Африка. Особливості розвитку. Етнічні зміни. Держави Міжозер'я, Конго, Мономотана. Початок трансатлантичної работоргівлі (XV – перша половина XVII ст.), її наслідки.

Місцеві культи. Іслам на африканському континенті. Матеріальна та духовна культура народів Африки.

Тема 11. Початок формування світової колоніальної системи. Великі географічні відкриття та їх вплив на соціальний, політичний та економічний розвиток Сходу та Заходу. Португальські колонії; іспанські колонії; голландські колонії; колонії Великобританії; французькі колонії. Схід напередодні класичного колоніального періоду.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усьог	включно з				
		л	пр	лаб	інд	срс		о	л	пр	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Вступ до курсу						4	2	2				
Середньовічний Китай	8	2	2			4	10	2	2			6
Середньовічна Японія	8	2	2			4	6					6
Великий Степ у Середні віки	8	2	2			4	6					6
Індійська цивілізація у Середні віки.	6	2				4	6					6
Історія країн Південно - Східної Азії у Середні віки.	4					4	8					8
Поява ісламу та Арабський халіфат	18	2	10			6	6					6
Іран, Центральна Азія та Південний Кавказ у Середні віки	4					4	8					8
Османська імперія у Середні віки.	4					4	8					8
Разом за змістовим модулем 1	64	10	16			38	60	4	2			54
Схід за доби «раннього нового часу»	4					4	6	4	2			
Індія у XV – XVII ст.	8	2	2			4	6					6
Країни Центральної Азії у XV – XVII ст. (Персія, Афганістан)	4					4	6					6

Колонізація Росією Поволжя та Сибіру	6	2				4	6					6
Османська імперія у XV – XVII ст.	8	2	4			4	8		2			6
Арабські країни у XV – XVII ст.	4					4	6					6
Південно-Східна Азія у XV – XVII ст.	4					4	6					6
Африканський континент у Середні віки та РНЧ	10	4	2			4	8					8
Початок формування світової колоніальної системи.	6		2			4	8	2				6
Разом за змістовим модулем 2	56	10	10			36	60	6	4			50
Усього годин	120	20	26			74	120	10	6			104

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Китай у період правління династії Мін (1368-1644 рр.)	2/2
2	Середньовічна Японія.	2
3	Монгольська імперія (1206 – 1388 рр.)	2
4	Виникнення ісламу. життя та діяльність Мухаммада ібн Абдаллаха	2/2
5	Коран: священна книга мусульман	4
6	Основні напрямки та течії ісламу. Ісламські секти.	4
7	Імперія Великих Моголів (XVI-XVII ст.	2
8	Османська імперія	4/2
9	Африка в середні віки.	2
10	Початок формування світової колоніальної системи	2
Усього годин практичних занять		26/6

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Вступ до курсу. Основні історіографічні концепції курсу</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Специфіку азіатської та європейської історіографії - Основні тенденції в британській та французькій історіографії. - Специфіка радянської історіографії. - Специфіка джерельної бази. 	4/-
2	<p>Середньовічний Китай.</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Специфіка релігійних уявлень – китайський буддизм. - Даосизм. - Конфуціанство - Релігійний синкретизм, як явище. 	4/6
3	<p>Середньовічна Японія</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Синтоїзм як традиційна релігія. Релігійна філософія. - Релігійний синкретизм з буддизмом. - Самурайський епос. 	4/6
4	<p>Великий степ у Середні віки</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вірменські джерела про монголів. - Грузинські джерела про монголів. - Китайські джерела про монголів. - Перські джерела про монголів. - Арабські джерела про монголів. 	4/6
5	<p>Індійська цивілізація у Середні віки</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Середньовічна індійська література. - Специфіка індуїзму в середні віки. - Джайнізм в середні віки. - Іслам в Індії. Сікхізм. 	4/6
6	<p>Історія країн Південно - Східної Азії у Середні віки</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Середньовічні держави Індокитаю. Соціальна та релігійна специфіка. - Індонезія – процес державотворення. 	4/8

	- Колонізація регіону європейцями XVI – XVII ст.	
7	Поява ісламу та Арабський халіфат Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання: - Освіта в ісламі. Медресе. - Наука в ісламі.	6/6
8	Іран, Центральна Азія та Південний Кавказ у Середні віки Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання: - Халіфат Саманідів (875 - 999 рр.). - Газневидська держава (977 - 1041 рр.). - Держава Хулагуїдів (1263 – 1353 рр.). - Піднесення Хорезму у середині XII ст. - Монгольське завоювання. Держава Тимуридів (1370 – 1500 рр.). - Матеріальна та духовна культура, традиції. Розвиток наукових знань (Аль-Хорезмі, Аль-Біруні, Ібн - Сіна). Література та мистецтво. Рудакі. Омар Хаям. - Вірменське князівство (1080 – 1375 рр.). - Грузинське царство. - Матеріальна та духовна культура, традиції народів Закавказзя. “Давид Сасунський”. Шота Руставелі.	4/8
9	Османська імперія Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання: - Національна та релігійна специфіка на Балканах. - Національна та релігійна специфіка в Болгарії. - Національна та релігійна специфіка на Південному Кавказі. - Релігійна специфіка у взаєминах з Персією.	4/8
10	Схід за доби «раннього нового часу» Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання: - Економічні форми та методи експлуатації народів Сходу. - Концесії, як форма економічного впливу. - Банківські кредити, як форма економічного впливу. - Вплив європейських освітніх традицій на Схід в ранній новий час. - Пропаганда християнства на Сході в РНЧ – специфіка та методи.	4/-
11	Індія у XV – XVII ст. Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:	4/6

	<ul style="list-style-type: none"> - Роль торгівлі в колонізації Індії. - Торгівельні поселення Ост-Індської компанії. 	
12	<p>Китай у XV – XVII ст.</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Перші християнські місії в Китаї - Література та образотворче мистецтво. - Розвиток науки. Великі винаходи. - Традиції, звичаї та побут 	4/6
13	<p>Японія в період сьогунату Токугава</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Культура доби сьогунату Токугава. - Кодекс Бусі-до. 	4/6
14	<p>Країни Центральної Азії у XV – XVII ст. (Персія, Афганістан)</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Виникнення Сефевидської держави. - Реформи Аббаса I. - Кочовий елемент іранського населення і національні меншини. - Народи Афганістану в XV – XVII ст. - Виникнення Кандагарського та Гератського князівств, їх племенна основа, господарство і політична структура. 	4/6
15	<p>Колонізація Росією Поволжя та Сибіру</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Роль воєвод в колонізації регіону. - Історичні персоналії – Єрмак, Василь Сукін, Петро Бекетов та ін. 	4/6
16	<p>Османська імперія у XV – XVII ст.</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Деспотичний режим султанів-халіфів. - Особливості військово-адміністративної системи. - Занепад військово-тімарної системи – регіональний аспект. 	4/6
17	<p>Арабські країни у XV – XVII ст.</p> <p>Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Соціальна та релігійна специфіка XV – XVII ст., боротьба між сунітами та шиїтами. 	4/6

	- Взаємини із Османською імперією.	
18	<p>Південно-Східна Азія у XV – XVII ст. Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Південно-Східна Азія у XV – XVII ст. Занепад давніх держав. - Національні та релігійні протиріччя в Бірмі. - Посилення тайських держав. Поява Лансангу. - Специфіка південного та північного В'єтнаму, китайських вплив. Роль буддизму, як державної релігії. - Контакти з європейцями, початок боротьби з європейською експансією. Острівні держави – як перші європейські колонії. Роль ісламу в Індонезії. - Перетворення Індонезії в голландську колонію. Індонезія в другій половині XVII ст. - Держави Яви: Бантам і Матарам. Встановлення нідерландського панування. 	4/6
19	<p>Африканський континент у XVII ст. Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Релігійна специфіка на континенті. - Роль ісламу, як фактора державотворення. - Трансатлантична работоргівля. 	4/8
20	<p>Початок формування світової колоніальної системи. Опрацьовуючи тему, на самостійне вивчення виносяться наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розвиток морської справи у РНЧ. - Перші Ост-Індські компанії. - Джерела та специфіка фінансування та торгівельної діяльності Ост-Індських компаній. 	4/6
Усього годин на самостійну роботу		74/104

Методи навчання

1. Словесні методи навчання (лекція, бесіда);
2. Практичні методи навчання (виконання творчих завдань, підготовка доповідей, презентацій);
3. Інтерактивні методи навчання (диспут);
4. Проблемний виклад матеріалу.
5. Дослідницький метод навчання.

Методи контролю

1. Усне опитування, участь у груповій роботі;
2. Творчі роботи, презентації;
3. Робота з картами.

Засоби діагностики успішності та якості навчання

- студентські проекти, презентації та виступи на практичних заняттях;
- усна відповідь;
- письмові роботи.

Розподіл балів

Розподіл балів за темами

ЗМ 1	ЗМ 2		Екз.	Разом
Т.1 – Т.13	Робота на лекціях	СР	30	100
40	20	10		

Розподіл балів

Види контролю	Кількість занять	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	10	2	до 20
Робота на практичному занятті	13	3	до 40
Самостійна робота.	2	5	до 10
Складання екзамену	1	30	до 30
Усього:			до 100

Методичне забезпечення

1. Навчальна програма
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Методичні матеріали до практичних занять.
4. Теми і завдання для самостійного опрацювання.
5. Матеріали до лекційних занять.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: Тематична хрестоматія. – К., 2011.
3. Поп Ю. І. Нова історія країн Азії і Африки (XVI — поч. XX ст.) – К., 2012

Допоміжна література:

1. Васильев Л. История Востока: В 2-х т. Т. 2. – М., 2001.
2. Ибн Хишам. Жизнеописание пророка Мухаммада. – М., 2002.
3. Ирмияева Т. Ю. История мусульманского мира. От Халифата до Ближневосточной Порты. – Свердловск., 2000.

4. История Османского государства, общества и цивилизации / Под ред. Э.Ихсаноглу. Пер. с тур. В.Б.Феоновой. – М., 2006. – Том 1-2.
5. Иналджик Г. Османська імперія. Класична доба 1300-1600 / Пер. з англ. О.Галенка. – К., 1998.
6. Кэролайн Финкель. История Османской империи. Видение Османа. – М., 2010.
7. Мухаммад Ф.Р. Исламская культура. – М., 2005.
8. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 1996.
9. Павлов С.В., Мезинцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. – К., 1999.
10. Тойнбі А.Дж. Дослідження історії. Т.1-2. – К., 1995.
11. Claude Cahen. Formation of Turkey, The: The Seljukid Sultanate of Rum, Eleventh to Fourteenth Century. – London, 2001.
12. Faruqi Suraiya. The Ottoman Empire and the World Around It. – London, 2004.
13. Kent M. The Great Powers and the End of the Ottoman Empire. – London, 2005.
14. Quataert D. The Ottoman Empire, 1700-1922. – Cambridge, 2005.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

- <http://www.sno.pro1.ru/lib/> «Студенческое научное общество» → Библиотека
- <http://www.gumer.info/> «Библиотека Гумер – гуманитарные науки»
- <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/index.html> - документи по Середньовіччю
- <http://www.world-history.ru/> - колекція книг
- http://www.igor-condr.narod.ru/pages/recom_resurs.html - Список посилань рекомендованих ресурсів на персональному сайті Кондратьєва І.В.
- <https://oriental-studies.org.ua/uk/home/> - Інститут Сходознавства НАНУ
- <https://skhodoznavstvo.org.ua/uk/about> - журнал «Сходознавство»